

ОУ „КОЧО ЧЕСТИМЕНСКИ“
с. Пищигово, ул. „Първа“ № 8, общ. Пазарджик, обл. Пазарджик
тел. 0899894748 , e-mail ouspistigovo@abv.bg, 1302299@edu.mon.bg

ЗАПОВЕД № 80/ 12.10.2022г.

На основание чл.258 ал.1 и чл.259 ал.1 от ЗПУО и решение на ПС с
Протокол №2 от 12.10.2022г.

УТВЪРЖДАВАМ

Програма за превенция на ранното напускане на училище на деца и
ученици от ОУ „Кочо Честименски“, с. Пищигово, общ. Пазарджик за
периода 2022/2023г.

Директор:

/Мария Златарева/

ОУ „КОЧО ЧЕСТИМЕНСКИ“
с. Пищигово, ул. „Първа“ № 8, общ. Пазарджик, обл. Пазарджик
тел. 0899894748 , e-mail ouspistigovo@abv.bg, 1302299@edu.mon.bg

Утвърдил:
Директор: Мария Златарева

Програма за превенция на ранното напускане на училище

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното възпитание. Предоставяне на подготовка и училищното образование на децата и младежите като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности и страната.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

1. Разработване, изпълнение и мониторинг на цялостна и интегрирана политика за повишаване на обхвата в образователната система въз основа на междусекторно сътрудничество при ясно разпределение на отговорностите и взаимодействие между различните равнища на управление.
2. Идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях.
3. Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
4. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
5. Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище.

1. Потребности /предизвикателства/ какъв проблем трябва да бъде разрешен

Преждевременното напускане на училище е комплексно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. „Отпадане от училище” е отписването от училище на ученик до 16 годишна възраст преди завършване на последния прогимназиален клас, ако лицето не е записано в друго училище.

Този план разширява и конкретизира изброените стратегически и нормативни документи в три основни направления:

- Превенция на преждевременното напускане на училище;
- Интервенция срещу преждевременното напускане на училище;
- Компенсиране на преждевременното напускане на училище

2. Основни причини за преждевременното напускане на училище

2.1. Икономически причини

Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия, водещи до повишен риск от отпадане от училище. В резултат на финансовите и икономически затруднения много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до нарушаване на участието им в учебния процес.

2.2. Социални причини

Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско образование на родителите, непълни семейства, деца и ученици в риск от извършване на противообществени прояви, ученици с поведение, което е трудно или е в конфликт със закона, домашно насилие, незачитане правото на избор на децата, налагането на строги наказания. Съществено влияние, свързано с преждеременно напускане на училище, биха могли да имат и рисковите неформални групи или приятелската среда на децата и младежите.

2.3. Образователни причини

Обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, слабости в методиката на преподаване и в организацията на обучението. Образователните причини са свързани и с начина на оценяване, качеството на учебниците, квалификацията на учителите, навиците за учене, негативни нагласи на участниците в образователния процес и липсата на мотивация. Големият брой отсъствия, липсата на достатъчно ефективна система за контрол върху начина на воденето и отчитането им, влошената дисциплина, насилието и агресията в училище, ниските образователни резултати са също вътрешни за училищните процеси. Взаимоотношенията в детската градина и училището, неразвитото кариерно ориентиране и консултиране, неподходящият избор на училище и непривлекателността на професионалното образование и обучение са също сред важните образователни причини за преждевременното напускане на училище. Недостатъчно ефективно се използва потенциалът на учителите, педагогическите съветници и училищните психолози при оказването на психолого-педагогическа подкрепа в превенцията за напускане на училище.

Недостатъчният обхват на децата в детска градина повишава рисковете при адаптирането им в училище. Голяма част от децата, чийто майчин език е различен от българския, срещат трудности в процеса на обучението, което води и до социалното им изключване в училищната общност.

2.4. Етнокултурни причини

Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите вътрешно- групови норми и натискът на етнокултурните традиции сред уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на училище: отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липсва мотивация на родителите за получаване на образование от децата им и др.

2.5. Институционални причини

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и интегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно.

2.6. Причини, свързани със здравния статус

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

Интегрираното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности и подпомагането от екип от специалисти – ресурсен учител, логопед, психолог, рехабилитатор на слуха и говора, педагог на зрително затруднени деца, осигурява както групова, така и индивидуална работа с децата и учениците в съответствие с техните потребности.

3. Финансови ресурси за намаляване на преждевременното напускане на училище

Финансирането на детските градини, училищата и обслужващите звена се осъществява чрез прилагане на системата на делегирани бюджети.

Осигуряват се безплатни и актуализирани учебници за учениците до VII клас.

Училището прилага мерки за превенция и преодоляване на отсъствията и на ранното напускане на системата като: изготвяне на стратегия, план за действие в зависимост от конкретните условия и отделния случай на всеки ученик; ефективно провеждане на консултациите и допълнителните занимания с децата и учениците, информиране на дирекция „Социално подпомагане“ за учениците, допуснали повече от пет неизвинени отсъствия в рамките на един месец; своевременно информиране на родителите за отсъствията и за успеха на учениците и провеждане на съвместни дейности с

родителите; активизиране на ученическото самоуправление и включване на учениците в занимания по интереси.

Постигането на стратегическата и оперативните цели на този план се осъществява чрез: Превенция, която цели предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на училище, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват.

- Своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на училищния материал и застрашеност от отпадане/"ранен учебен неуспех"/

- Брой неизвинени и извинени отсъствия
- Резултати от национални външни оценявания
- Дял на учениците, повтарящи класа – общо и по образователни степени и етапи
- Брой семейства, създадени от лица под 18 години
- Брой раждания във възрастовата група под 18 години
- Брой деца, преминали и регистрирани в детска педагогическа стая
- Брой деца, жертви на престъпления

- Изготвяне на ежемесечни отчети от класните ръководители за броя на отсъствията и причините, поради които учениците отсъстват.

- Анализ на постиженията на застрашените от отпадане ученици и осъществяване на педагогическа подкрепа от страна на учителите и училищното ръководство.

- Изработване на личен профил на застрашените от отпадане ученици от класните ръководители.

- Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата на застрашените от отпадане ученици.

- Въвеждане на алтернативи на традиционната родителска среща.

- Организиране на кампании, които да стигнат до родители и настойници.

Интервенция, която цели създаването на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най-ниско равнище.

- Засилване на контрола върху отсъствията и своевременно информиране на родителите.

- Разпределяне на отговорностите и ангажиментите по отношение посещаемостта на училище между класните ръководители и родителите.

- Провеждане на родителска среща с родителите на тези ученици, на която дават писмено съгласие за предприемане на съответните мерки (ако се наложи и наказателни) спрямо техните деца.

- При положителни резултати, ученикът да бъде поощряван с грамота, която се прилага към личната му характеристика.

- При негативни резултати или при повторение на такива, ученикът да бъде наказван със полагане на труд, по преценка на ръководството.

- Работа с: ОД „Социално подпомагане“, Педагогически съветник към комисията за борба с ППМН, Младши инспектор към ОД на МВР гр.Пазарджик, Образователен медиатор

Компенсиране, което има за цел да подпомогне преждевременно напусналите училище отново да се включат в образованието, като им бъдат предложени

разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование и обучение и/или придобиване на квалификация.

- Провеждане на задължителна допълнителна индивидуална и групова работа по съответните предмети, предоставяща възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал от застрашените от отпадане ученици.

- Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучилищни дейности- участие в проекти и други.

- Откриване на силните страни на личността. Развиване на силните страни на личността чрез индивидуална работа с учениците или включването им в групи за извънкласни дейности.

- Осигуряване на публични изяви на учениците с изявени дарби и осмисляне на свободното им време

4.Превенция на преждевременно напускане на училище

КЛЮЧОВИ МЕРКИ

Осигуряване на позитивна образователна среда– училищен климат, атмосфера на взаимоотношения, управление

Позитивната образователна среда е свързана с ясно дефиниране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в образователния процес за осигуряване на условия за образование, благоприятстващо развитието на личността на всяко дете и ученик, както и с подобряване взаимодействието в образователните институции.

Повишаване участието и ангажираността на родителите

Родителите и местната общност са участници в процеса на образование. Те са основен фактор за подпомагане на децата и младите хора в риск от преждевременно напускане на училище и трябва да бъдат насърчавани чрез:

- популяризиране на добри практики и възможности за участие в мрежи за включване на родителите и местната общност в мерки за предотвратяване на преждевременното напускане на училище;
- повишаване отговорността на родителите и тяхната активност за сътрудничество с учителите и училищното ръководство с цел развитието на децата им с фокус върху родители от уязвими групи за насърчаване на редовното посещаване на детската градина и училището;
- включване в осъществяването на граждански контрол в управлението на образователните институции.

Кариерно ориентиране и консултиране

Кариерното ориентиране и консултиране подготвя младите хора за информиран избор, за практическата полза от придобитите компетентности. То представя и връзката между по- високото образование и възможността за по-добра реализация. В тази насока е необходимо:

- изграждане и прилагане на система за кариерно ориентиране и консултиране в различните възрастови категории за мотивиране за продължаване на образованието и придобиване на квалификация;
- популяризиране на ползата от придобиване на професионална квалификация като възможност за реализация при риск от преждевременно напускане на училище.

Развитие на занимания по интереси

Заниманията по интереси имат доказан ефект като средство за повишаване

удовлетвореността на децата и учениците от живота в детската градина и училището и ограничаване на преждевременното напускане на училище. Те осмислят свободното време на учениците чрез изява в предпочитана дейност, приобщават и мотивират, включително деца и ученици с идентифицирани потребности от специфична подкрепа, деца и ученици в риск от отпадане и/или с прояви на агресия и/или насилие. Тези занимания повишават мотивацията за участие в образователния процес и допринасят за развиване на знания, умения и компетентности.

Подпомагане на ученици, застрашени от преждеременно напускане на училище,

Създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я

Активната политика на пазара на труда обръща специално внимание на безработните лица с ниска грамотност, без образование и квалификация, включително преждеременно напусналите образователната система.

Създаването на подходящи условия за реинтегриране в образователната система включва:

- завръщане на преждеременно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: самостоятелна, дистанционна, вечерна, задочна.
- участие на преждеременно напусналите училище в курсове за ограмотяване, допринасящи за социална интеграция и включване в пазара на труда;
- популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища, младежки информационно- консултантски центрове, регионални и местни центрове;
- създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултати.

Настоящата Програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с протокол № 2/04.10.2022г. и утвърдена със Заповед № 80/ 12.10.2022г.